

1. Kaplanija altarja sv. Katarine. Ustanovil je to kaplanijo Miklavž Rudolfski (zu Rudolfs), deželnega pisarja sin tu v Mariboru, in sicer na Urbanovo leta 1367. Dal je kaplaniji kot zalogo svojo hišo za cerkvijo sv. Janeza Kr., 6 vinogradov, desetino v Digošah, 16 veder gorne (Bergrecht) in 26 dvoričev (Hofstätten) pred gornjimi mestnimi vratmi, med kojimi bila sta tudi meljski dvorič z mlinom vred poleg židovskega mrtvišča*) in zajeklošterski (žički) dvorič za Dravo.

Kaplana je naročeno bilo: a) vsako leto obhajati obletnico z vigilijami in s sveto mešo, na dan obletnice tudi razdeliti med ubožce 10 kokoši, kruha pa toliko, kolikor se ga speče iz 14 štarink pšenice, podariti tudi duhovskim pomagalcem, školniku in cerkovnikom 16 vedric vina in 1 marko penězov. b) Vsaki dan sv. mešo služiti na altarju sv. Katarine in c) vsako leto 1 novi peněz podati mestnemu župniku, da bi on toliko bolj prijazen bil tej kaplaniji. 1431 v tvorek na velike gospojnice dan je Ulrik Velsčan (aus Wels), kapelan altarja sv. Katarine, tej svoji kaplaniji sporočil 2 vinograda, naj bi se tudi za njim vsako leto obletnica in 20 tih sv. meš opravljalo.

2. Kaplanija kapelice Matere Božje v cerkvi sv. Janeza Kr., koju je ustanovil bil 26. dne januarja 1442 Peter Baernklau, dvorni kaplan cesarja Friderika IV. Moral je kapelan vsaki dan sv. mešo služiti v tej kapelici. Leta 1621 je imela ta kaplanija 2 gorici in nekoliko podložnikov.

3. Kaplanija altarja sv. Miklavža, katero so ustanovili v sredo po Matijaževem 1450 Andrej Goldner in njega brati. Kapelana, ki je vsaki dan dar sv. meše opravljal na altarju sv. Miklavža, so volili mestni župnik in predstojnika bratovščin sv. Duha in presv. Rešnjega Telesa.

4. Kaplanija altarja sv. Tomaža Kanterburškega. Ustanovil jo je v sredo po Miklavževem 1454 Andrej pl. Žusemski za svojo tu v cerkvi pred altarjem sv. Tomaža Kant. pokopano gospo Elizabeto. Zatorej so imenovali to kaplanijo sploh žusemsko kaplanijo. V zalogo je tej kaplaniji Žusemski dal nekoliko kmetij in dvoričev na gornjem Pobrežji, v spodnjem Radvanji, na Laznici in Bistrici, potem gorno na Bistrici in Laznici in dve gorici, edno pod lempaškim gradom, drugo pa v Orešji.

Kapelan je moral vsaki dan sv. mešo darovati na altarju sv. Tomaža in pri farni službi božji s roketom oblečen pričujoč biti. Kaplana je mariborski magistrat volil, župnik mestni pa potrjeval. 1765 so prodali vsa posestva te kaplanije, 1787 so jo pa predstavili k sv. Marjeti za Pesnicoj in jo tamošnjemu župniku za vžitek prepustili. — (Dalje.)

*) Židovi imeli so svoje mrtvišče za Dravo v sedanjem koroškem predmestju.

Gospodarske stvari.

O govedarstvu.

(Poduk v ljutomerski kmetijski šoli.)

Velika napaka mnogih gospodarjev je tudi, da teletu popkovino prerezavajo, mestni da bi jo pretrgavali, vrh tega pa še prav kratko puščajo. Prerezavanje zato ni dobro, ker preobilo krvi odteče teletu, kar ga pa jako slabi; ako pa pretrgujemo popkovino, mu ne izteče toliko krvi.

Ne puščajte telet pri kravah, da jih sezajo, kajti krava mora jako shujšati, ako jo tele buha (suje) in jej grize zisce! Deni torej tele od krave, da se lahko vidita in preskrbi mu prostora s slamo dobro nastlanega; prostora pa ne ogradi z lestvami, da se ne udene v nje in ne zaduši, ali da si noge ne zlomi in črez med drugo živino v nevarnost ne skače. Prostor naj je dosti velik, da lahko po njem skače, ter se mu život širi in krepeča. Nikakor pa se naj teleta ne tiščé v premalem prostoru, in ne priklenjaj jih, predno so leta stara. In vendar se ta velika napaka skoro povsod nahaja po Slovenskem, da mora tele celo leto zastoj vzdigovati mehke nožice iz uteptanega ter mokrega podnožja! Teleta naj pijo iz posode, le prvsnice naj doje teleta, da se jim izurijo mlečne luknjice.

Kako treba umno pasti teleta in jih odstavljati, to je še skoro vsem kmetovalcem skrivnost, ki bi pa nikakor ne smela biti.

Prvih 6 tjednov potrebuje tele maternege mleka 6. del ($\frac{1}{6}$) tiste teže, kolikor tele samo tehtata. Ako tele tehtata 1 cent, zahteva torej $16\frac{2}{3}$ funta = 6—7 bokalov mleka. Kolikor je mogoče, naj (ziza k večemu 4 tjedne) uživa tele v enako razstavljenih urah po 3krat na dan.

Splošno mislijo, da mora tele dobiti ped dolgo dlako, ko se odstavlja in da drugače ni mogoče, sicer se skrči teletu meso, kakor pečenka nad ognjem, vamp pa rase, da je kaj! Toda temu ni tako, ako se le prav teleta odstavljajo.

Način, kako naj se teleta odstavljajo, razglasimo vprihodnje.

Letošnji stan vinogradov.

Kakor se iz mnogo krajev sliši, nimamo letos dobre vinske letine pričakovati. Skoro po vsej Evropi je majnikov mraz vinograde zlo poškodoval; na nekterih krajih pa je že toča svojo pogubivno moč pokazala. Žalostni glasovi dohajajo iz raznih krajev cesarstva in še žalostnejši iz drugih dežel. Z nami Slovenci je Bog dozdej še precej milo ravnal. Po Štajarskem se le malo sliši o škodi, ktero bi bil zadnji mraz napravil; le v Šalski dolini je škoda občutljiva. Več so trpeli Kranjski Slovenci. Več škode kakor pri nas, je pa napravil mraz na spodnjem Avstrij-

skem, posebno okoli Vöslava; in ko bi vinogradi še bolj pognali bili, bi letos ne bilo tam nobene trgatve. V Galiciji sicer ni bilo mraza, pa se je prav malo grozdja nasnovalo. Največ škode je trpela Ogerska, ki toliko vina daje. Polovico in čez je vzel mraz v zapadnih in južnih pokrajinah; menje je pozeblo okolj Komorna in Pešta. Okolj Šoprona se pa razun mraza še kaže toliko število „vincarjev“, da jih morajo pobirati in pokončevati. Pri Pečuhu je toča vinograde za letos in tudi prihodnje leto pokončala. Na Hrvaškem je k sreči one noči, ko je hud mraz bil, gosta megla deželo pokrivala in premrazenja ovarovala. Avstrija tedaj letos ne bo dosti vina imela; pa če ostane, kar se še kaže, bo vendar še srečnejša, kakor druge dežele.

Na Badenskem in ob Renu, kjer tako imenitna vina rastejo, so vinogradi celó pozebli. Isto se sliši iz Laškega, le v Piemontu je menj škode. Naj več škode pa ima Francoska. Najslavnejši vinogradi, kakor n. pr. v Champanji, so popolnoma pozebli; na jugu proti pirenejskim planinam in ob morju ni bilo mraza. Iz vsega tega se da sklepati, da bo letos malo vina, ter bo cena, ki je že itak visoka, še bolj poskočila. Bode tedaj treba z vinom modro ravnati in ga zmerno piti. Iz tega pa nikakor ne sledi, da bi morali mesto vina žganje piti, kar se žali bože med Slovenci že godi, če tudi prav žalostni glasovi o nesrečni smrti žganjepivcev dobajajo.

Dopisi.

Iz Slatine, 10. jun. — Na Slatini ni letos do zdaj nič kaj prav živo. Mislilo se je pred, da bodo veseli Dunajčani, kateri jako radi na Slatino hodijo, svoje hiše na Dunaji za dragi penaz tajcem prepustivši, v obilici v cenejšo Slatino trošiti prišli; pa dosedaj jih še ni, če jih še ne bo. — Borzni „švindler“ jim je menda pretrdo dal. Židov je na Slatino leto na leto več prihajalo, da se je že Slatini priimek obešati jel: „Judenbad“. Lani je tega predrznega, skopega in požrešnega redú že tako vse mrgolelo, da je to najčednišim in najimenitnišim ostalim gostom že jako presedalo, in so zavoljo židov sicer rajsko Slatino že popuščati jeli. Letos še dozdej o židovskih gostih ni ne duha ne sluha, jih tudi veliko menda ne bo. Ker imajo judje gotovo največ zgubiti, kadar golufija zgubi, so tudi sila veliko na borzi zgubili. Žid pa nima božjega mira niti počitka, dokler ni zopet „našahrar“, kar je bil zgubil. Bil je pa tudi letošnji majnik bolj za sedeti pri topli peči, nego za sprehajanje rahlokožne gospode po hladnih kopališčih.

Lepo gledališče imajo tudi na Slatini. Deželo samo le stane nekaj jezer gold. Kako živo da ga je treba, razvidno je poleg mnogo družega tudi iz tega, da so bili pri predstavi bink. pone-

deljek, kakor pravijo trije poslušalci! Vrli gošci so se nevoljno ozirali po obširni praznoti in godrnjali: „Čemu vruga le sami sebi godemo?“ — Še drugi vzrok je, da se gospóda letos tako kesno na Slatino spravlja. Boji se namreč črnega spomina grenke smrti. O tem pa zdaj rajši molčim in povem drugo pot, kadar tega uzroka več ne bo. —

Naj še to povem, da se nam jako čudno zdi, zakaj bi „Slov. Narodu“ v glavo ne moglo „Gospodarjevo“ imenovanje od liberalne stranke zamolčanih liberalnih slov. kandidatov. „Gosp.“ jih ni bilo treba dolgo iskati, saj jih je „Tagesp.“ nekaj dni pred imenovala; če pa „Gospodar“ pravih zasledil ni, se je pa najboljše čuditi temu, da „Narod“ imenovanim ne oporeka, mesto jeziti se in kregati.

Iz Ljutomera. Pri volitvah v okrajni zastop smo Slovenci vrlo zmagali. Pri velikem posestvu je voljenih 8 narodnjakov, pri kmetiških občinah 11, trg Veržeje je volil 4; zastopnik velikega posestva je tudi Slovenec, katerih bode v okrajnem zastopu 24 proti 8 nemškutarjem, ktere je volil Ljutom. trg. Nemškutarji so bili vse žile napeli, da bi zmagali. Agitirali so noč in dan, volilci so se pred njimi bali in skrivali kot nekda pred Turkom. Vendar so dobili pri kmetiških volilcih kandidati nemškutarjev samo 13 glasov, čeravno vsi njihovi kandidati niso bili nemškutarji. Slovenci pa so dobili 39 glasov. Nasprotniki so slepili volilce, češ, da bode načelnik njihove stranke zastonj delal pri okrajnem zastopu! Neki kmet jim na to odgovori: „Če Slovenec, naš domačin, ne more zastonj vse delati, koliko manj bode to storil ptujec, ki je k nam priromal, ali pa tak človek, ki zasmehuje slovenskega kmeta, ki le nemški govori in pisari, ki ravna s kmetom, kakor s svojim hlapcem. Kolika dobrota je to za nas, da se nam pri okrajnem zastopu in posojilnici slovenski piše!“ Bog živi take kmete! —

Iz Ljutomerske okolice, 10. junija. (Letina.) Letina kaže tukaj slabo. Žita je zvečinom rja poškodovana, koruza je ostala zavolj slabega in mrzlega vremena pod zemljo in tudi krompir z drugimi spomladanskimi setvami ni takošen kakor druga leta; tudi sadja razun češenj ne bo skoro nič. Naj večje upanje še sedaj stavimo na vinograde; toda bojimo se, da nam vedno spremenljivo in mrzlo vreme še tudi tega upanja popolnoma ne uniči.

Iz okolice sv. Lenarta v Slov. goricah. — (Na sramoto zapeljivcem in zapeljanim.) Proti hudobiji svojih nasilnikov in proti mačkinji natori svojih vrstnikov nemamo kmetje druge pomoči več, kakor da v javnosti svoj glas povzdignemo in vsem, kateri so še poštenega srca, oči odpremo. Razglasi torej, predragi nam „Gospodar!“ čudne spletke, ki so zopet letos se godile pri volitvi v okr. zastop!